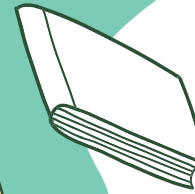
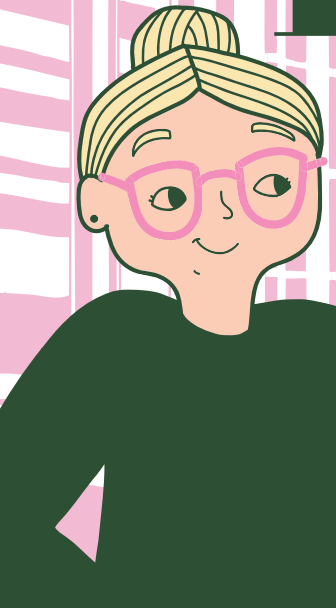
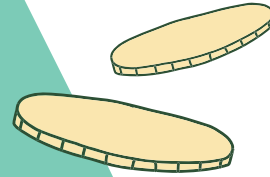
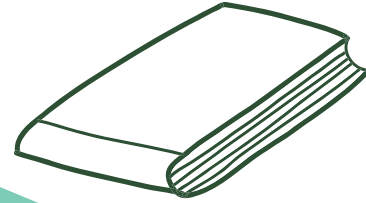

**Yrittäjyyskasvatuksella
elinvoimaa Keski-Pohjanmaalle**

Yrittäjyyskasvatuksen kehittämisen

KÄSIKIRJA

Hankkeen tulosten paketointi ja soveltaminen käytäntöön

KESKI-POHJANMAAN LIITTO
MELLERSTA ÖSTERBOTTENS FÖRBUND

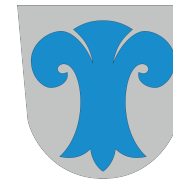
**Kokkola
Karleby**

Perhon kunta

KAUSTINEN

Sisällysluettelo

- 1 Yrittäjyyskasvatuksen kehittämisen työkalut:
Avoimet materiaalit opetuksen ja elinkeinoelämän tueksi
- 2 Yrittäjyyskasvatuksella elinvoimaa Keski-Pohjanmaalle
- 3 Yrittäjyyskasvatuksen kehittämisen käsikirja:
Projektin tulosten paketointi ja soveltaminen käytäntöön
- 4 Yrittäjyyskasvatus:
Avain kunnan elinvoimaisuuden kehittämiseen
- 5 Vapaasti valittavat opinnot ja yritysvierailut tukemassa
työelämäyhteistyötä
- 6 TET-jaksot ja työelämäseminaarit:
Yritykset tuomassa työelämän koululle
- 7 Koulutusorganisaatio – ja KIP-vierailut:
Aitoja oppimisympäristöjä työelämä- ja yrittäjyyskasvatukseen
- 8 Vinkkejä työelämäyhteistyön kehittämiseen yrittäjyyskasvatuksessa:
käytännön ohjeita opetuspalveluille

Yrittäjyyskasvatuksen kehittämisen työkalut: Avoimet materiaalit opetuksen ja elinkeinoelämän tueksi

Yrittäjyyskasvatuksella elinvoimaa Keski-Pohjanmaalle -hankkeen aikana tuotetut materiaalit ja tämä käsikirja ovat ladattavissa ja saatavilla sähköisessä muodossa

<https://www.kosek.fi/hankkeet/yrittajyyskasvatuksella-elinvoimaa-keski-pohjanmaalle-hanke/>

Materiaalit ovat avoimesti ladattavissa ja käytettävissä kaikille kiinnostuneille.

Hankkeen materiaalien ja tulosten tavoitteena on tarjota konkreettisia työkaluja opetuspalveluille, elinkeino- ja yritys-elämälle sekä alueen ylemmän asteen koulutusorganisaatioille. Aineistot sisältävät ohjeistuksia, työkaluja ja käytännön esimerkkejä yrittäjyyskasvatuksen kehittämiseksi, ja ne on suunniteltu tukemaan opetushenkilöstöä, yrityksiä ja muita alan toimijoita.

Lisätietoja materiaaleista, hankkeesta ja yrittäjyyskasvatuksesta saat:

Sari Yli-Hukka
Kokkolanseudun kehitys Oy
sari.yli-hukka@kosek.fi

Yrittäjyyskasvatuksella elinvoimaa Keski-Pohjanmaalle

Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukemisen AKKE -rahoitus

Yrittäjyyskasvatuksella elinvoimaa Keski-Pohjanmaalle -hanke oli kymmenen kuukauden kehittämishanke, jota toteutettiin ajalla 1.1.- 31.10.2024. Hankkeen toteuttajana toimi Kokkolanseudun Kehitys ja projektipäällikkönä Sari Yli-Hukka.

Hankkeen tavoitteena oli kerätä tietoa sekä nuorilta, että yrityksiltä tunnistaksemme maakunnan yläkouluikäisten työelämä- ja yrittäjyyskasvatuksen tarpeet, joilla voidaan vastata paremmin elinkeino- ja yritys-elämän tarpeisiin.

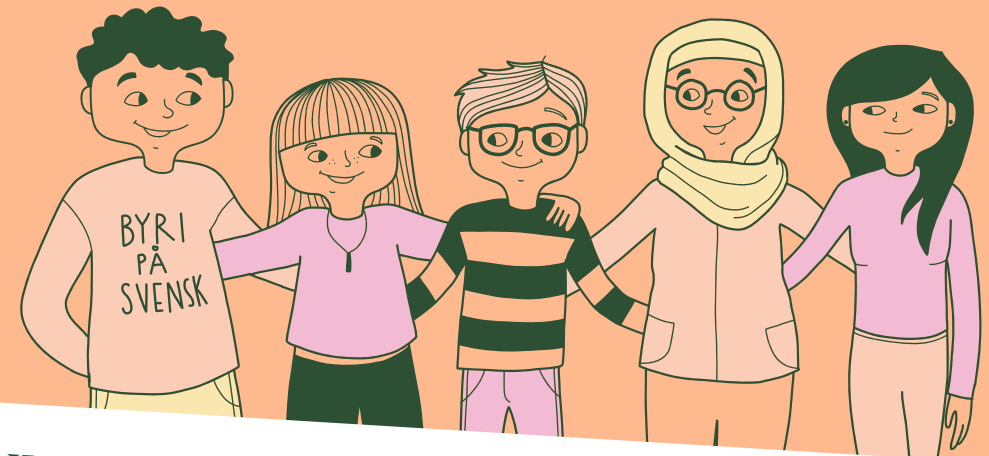
Osaavan työvoiman saatavuutta ja maakunnan elinvoimaisuutta pyritään edistämään parantamalla tietoisuutta kasvavan ja kansainvälistyvän maakuntamme tulevaisuuden näkymistä ja yritysten työvoimatarpeista, sekä kohdistamalla perustason yläkouluikäisiin opetusta ajankohtaisista työelämätaidoista, kuten ilmastonmuutoksen ymmärtämyksestä ja puhtaasta siirtymästä.

Hankkeen toimenpiteenä laaditaan tilanne- ja tarvekartoitus. Tämän pohjalta tehdään toimenpidesuunnitelma, jossa tunnistetaan oleelliset tarpeet ja kuvataan minkälaisilla konkreettisilla toimenpiteillä näihin voidaan lähteä kehittämään ratkaisuja. Nämä toimenpiteet toteutetaan osallistaen maakunnan elinkeinoelämää ja erikokoisia yrityksiä toimenpidesuunnitelman laadinnassa, yhdessä nuorten kanssa.

Hankkeen myötä kehitetään sujuvaa yhteistyötä maakunnan eri toimijoiden välille, siten että kunnat, sivistystoimet ja opetuspalvelut sekä elinkeino- ja yritys-elämä yhdessä takaavat tarvelähtöisen oppimisen maakunnan yläkouluikäisille, luoden heille sujuvan polun työelämään tarjoamalla ne opit ja verkostot, jota nuoret tarvitsevat.

Tuloksena on tunnistettu mitä ovat niin yläkouluikäisten nuorten työelämä- yrittäjyyskasvatukselliset kuin elinkeino- ja yritys-elämän tarpeet, ja mitä ovat näitä tarpeita tukevat menetelmät ja toimenpiteet, jotka tukevat nuorten siirtymistä jatkokoulutukseen, tulevaisuuden kasvuyrittäjiksi maakunnan alueelle kuin työntekijöitä yrityksiin ja työelämään.

Yrittäjyyskasvatuksella elinvoimaa Keski-Pohjanmaalle -hanketta rahoittivat päärahoittaja Keski-Pohjanmaan Liitto (Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukemisen AKKE -rahoitus) sekä Keski-Pohjanmaan kunnat Kokkola, Perho, Kannus, Halsua, Veteli, Kaustinen, Lestijärvi ja Toholampi kuntarahaosuuksilla ja KOSEK omarahoitusosuudella. Hankkeen kokonaisbudjetti 10 kk hankeajalle oli 65 496 €.

Hankkeeseen osallistuivat

- Keski-Pohjanmaan yläkoulut: Donnerska Skolan, Hakalahti, Kiviniitty, Lohtajan yläkoulu, Lucina Hagman, Halsua, Veteli, Kaustinen, Perho, Toholampi, Lestijärvi ja Kannus.
- Yli 800 yläkoululaista keskipohjanmaalaista nuorta
- Lähes keskipohjalaista 50 yritystä ja yli 100 yritysten edustajaa ja työntekijää

Yrittäjyyskasvatuksen kehittämisen käsikirja: Projektin tulosten paketointi ja soveltaminen käytäntöön

Tämä käsikirja on syntynyt yrittäjyyskasvatuksella elinvoimaa Keski-Pohjanmaalle -hankkeen tuloksena. Hankkeen myötä onnistuttiin keräämään arvokasta tietoa keskipohjanmaalaisten nuorten ja yritysten tarpeista, ja luotiin tämä käsikirjamuotoon rakennettu toimenpidesuunnitelma, joka sisältää käytännöllisiä kehittämissuunnitelmia ja ratkaisuja näiden tarpeiden kohtaamiseen ja käytäntöjen soveltamiseen.

Tämä käsikirja kokoaa hankkeen tulokset konkreettiseen muotoonsa, tarjoten käytännönläheisiä vinkkejä ja malleja, joita eri toimijat voivat hyödyntää yrittäjyyskasvatuksen kehittämisessä. Käsikirjasta löytyvät vinkit eri toimijoille eli kuntapäätäjille ja elinvoimajohdolle, kehitysyhtiöille ja yrityskehittäjille, opetuspalveluille ja yrityksille. Käsikirjan tavoitteena on avata yrittäjyyskasvatuksen monipuolisuutta ja sitä, että sen kehittäminen koskettaa kaikkia näitä eri toimijoita.

Käsikirjan kehittämiseen ovat osallistuneet Keski-Pohjanmaan kuntien 12 yläkoulu, kuntien opetuspalvelut ja elinkeinojohto, maakunnan kehitysyhtiöt ja lähes 50 yritystä ja yli 100 yritysten edustajaa ja työntekijää sekä TKI koulutusorganisaatiot Kokkolan yliopistokeskus Chydenius, Centria-ammattikorkeakoulu ja Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä Kpedu.

Nuorten ja yritysten yhteistyön kehittäminen Keski-Pohjanmaalla

Keski-Pohjanmaan nuorten tarpeista nousivat esille, että he kaipaavat enemmän tietoa niin oman paikkakunnan kuin maakunnan työelämästä, yrityksistä ja tulevaisuuden näkymistä. Tarpeet kuitenkin vaihtelivat paikkakunnittain. Nuoret toivoivat erityisesti, että yrittäjyys- ja työelämälähtöisyys olisi vahvemmin mukana perusopetuksessa. Konkreettisina esimerkkeinä esitettiin TET-harjoittelun päivittäminen vastaamaan nykypäivän vaatimuksia sekä aitojen ja käytännönläheisten mahdollisuuksien tarjoaminen tutustua työelämään, yrityksiin ja ammatteihin. Toiveissa oli myös, että työelämä integroitaisiin osaksi eri oppiaineita esimerkiksi yritysvierailujen ja kurssitehtävien avulla.

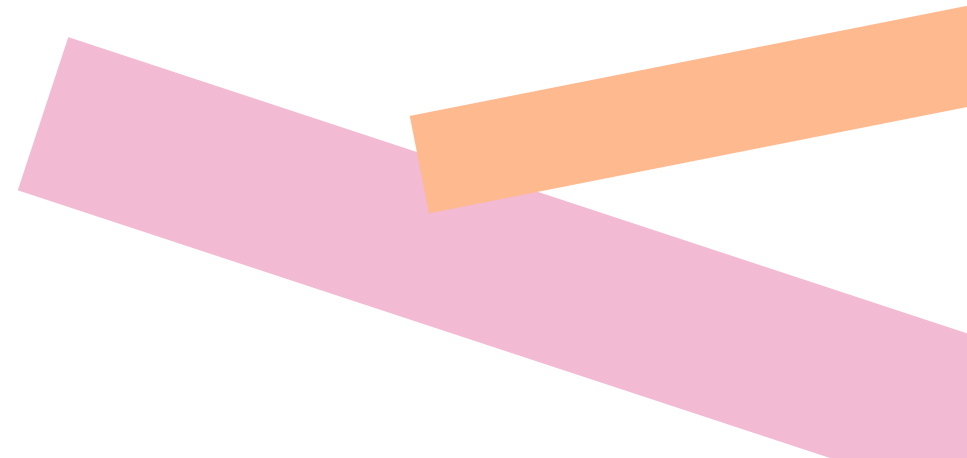
Nuoret korostivat tarvetta olla paremmin mukana kunnan ja koulun toiminnan kehittämisessä sekä vaikuttamisessa heitä koskeviin asioihin. Puhdassiirtymä, energiamurros, kestävä kehitys ja kiertotalous nousivat esiin tärkeinä teemoina, joiden ymmärrys vaihteli suuresti paikkakunnittain. Nuoret toivoivat, että näiden aiheiden käsittelyä lisättäisiin, jotta he ymmärtäisivät paremmin, miten ne liittyvät Keski-Pohjanmaan nykyiseen ja tulevaan työelämään. Näiden tietojen lisääminen voisi vahvistaa nuorten kiinnostusta maakuntaa kohtaan ja auttaa heitä hahmottamaan omia urapolkujaan sekä alueen tarjoamia tulevaisuuden mahdollisuuksia.

Yritysten näkökulmasta korostui tarve varmistaa tulevaisuuden osaajatarpeiden täyttyminen. He painottivat, että nuorten keskuudessa tulisi olla näkyvillä enemmän yrityksistä, niiden toimialoista ja tulevaisuuden ammattitarpeista. Tällä tavoin yritykset voivat vaikuttaa siihen, että osaajia riittää tulevaisuudessa. Samalla yritykset kokivat yhteistyön koulujen kanssa ajoittain haasteelliseksi, sillä se vie resursseja, eikä hyötyjä nähdä aina riittävän konkreettisina nykyyhetkeen, vaikka tulevaisuuden haasteet esimerkiksi osaajatarpeissa tiedostettaisiinkin. Lisäksi yritysten oli ajoittain vaikea ymmärtää heidän keskeistä rooliaan yrittäjyyskasvatuksen keskiössä.

Yritykset ehdottivat, että yhteistyötä tulisi kehittää ketterämmäksi, ja yksi mahdollisuus voisi olla työelämän ja opetuspalveluiden paikkakuntakohtaiset verkostotilat suudet, joissa voitaisiin yhdessä suunnitella ja kehittää toimintaa seuraavaa lukuvuotta varten. Yritykset ovat valmiita sitoutumaan pitkäaikaiseenkin yhteistyöhön, jos sille luodaan selkeät mallit, kuten säännölliset vierailut kouluihin ja yrityksiin. Tämä voisi tarjota pysyviä yhteistyömuotoja, jotka hyödyttäisivät kaikkia osapuolia.

Kaikilla elinkeinoelämän toimijoilla on jo riittävät taidot ja tiedot näihin teemoihin, mutta haasteena on, että ymmärrys näiden teemojen lisäämisen tärkeydestä opetuspalveluihin ja kouluihin ei ole vielä täysin vakiintunut. Tämä ymmärrys olisi kuitenkin äärimmäisen tärkeää, jotta voisimme luoda nuorille kattavamman kuvan tulevaisuuden työelämästä ja yritystoiminnan mahdollisuuksista. Toinen keskeinen haaste on, että eri toimijoilla olisi riittävästi resursseja ja mahdollisuuksia osallistua heille mielekkäällä tavalla. On tärkeää kehittää malleja ja toimintatapoja, jotka mahdollistavat heidän osallistumisensa tehokkaasti ja joustavasti, hyödyntäen heidän asiantuntemustaan parhaalla mahdollisella tavalla.

Näitä eri malleja ja toimintatapoja on tuotu esille tässä käsikirjassa, jotta ne helpottaisivat kaikkien toimijoiden työtä ja yhteistyötä. Tavoitteena on, että toiminnan kautta voidaan konkreettisesti vaikuttaa kuntien ja maakunnan elinvoimaisuuteen, edistää nuorten osaamista ja vahvistaa heidän yhteyttään paikalliseen työelämään. Näin varmistetaan osaajien saatavuus tulevaisuudessa sekä tuetaan kestävä kasvua alueella.

Yrittäjyyskasvatus: Avain kunnan elinvoimaisuuden kehittämiseen

Miksi yrittäjyyskasvatus on tärkeä työkalu kunnan elinvoimaisuuden kehittämisessä?

Yrittäjyyskasvatuksen avulla voidaan kannustaa nuoria yrittäjyyteen, luoda uusia yrityksiä ja työpaikkoja alueelle. Sen avulla voidaan vahvistaa paikallisten nuorten työelämätaitoja ja innovointikykyä, mikä vastaa yritysten tulevaisuuden osaajatarpeisiin. Lisäksi yrittäjyyskasvatus lisää alueen kilpailukykyä ja kilpailukykyistä yrityskantaa, houkuttelevuutta eli veto- ja pitovoimaa, mikä auttaa pitämään osavan työvoiman, yritykset ja kasvun kunnassa. Siksi yrittäjyyskasvatus on elintärkeää myös kunnan kehittämisen näkökulmasta.

Yrittäjyyskasvatus loistava keino saada nuoret osallistumaan ja innostumaan omasta paikkakunnastaan. Ottamalla nuoret kunnan eri kehittämistoimenpiteisiin mukaan, saadaan aikaan heidän tarpeistaan esille nousseita ideoita ja lisättyä merkityksellisyyden tunnetta, mikä puolestaan edistää heidän sitoutumistaan kunnan kehittämiseen ja vahvistaa yhteisöllisyyttä sekä tulevaisuuden elinvoimaa.

Yrittäjyyskasvatus yhdistää koulutuksen ja perinteisen elinkeinopolitiikan yhteiseksi teemaksi ja siksi sen kehittämisellä voidaan vaikuttaa laajasti kunnan kehittämiseen ja elinvoiman vahvistumiseen.

Onko teidän kuntanne yrittäjyyskasvatuskunta?

Yrittäjyyskasvatus ei toteudu itsestään – se vaatii aina resurssointia ja strategisen mallin, kuinka sitä kunnassa halutaan toteutettavan:

- Yrittäjyyskasvatus ymmärretään osaksi kunnan eri kehittämistoimenpiteitä
- Yrittäjyyskasvatus on osa strategioita
- Yrittäjyyskasvatuksen koordinaatio ja kehittäminen on resursoitua

Useassa Keski-Pohjanmaan kunnassa yrittäjyyskasvatus ei ole päämäärätietoista, riittävästi resursoitua ja sen nähdään olevan usein vain opetuspalveluiden hartioilla. Tästä syystä on tärkeää, että jokainen toimija, myös kunnan elinvoimajohto ja kuntatoimijat tunnistavat roolinsa yrittäjyyskasvatuksen toimijana ja mahdollisuudet kunnan elinvoiman kehittäjänä.

YES -verkosto on laatinut useita oppaita kuntien yrittäjyyskasvatuksen kehittämistyön tueksi.

Tutustu YES-verkoston maksuttomiin materiaaleihin kuntatoimijoille:

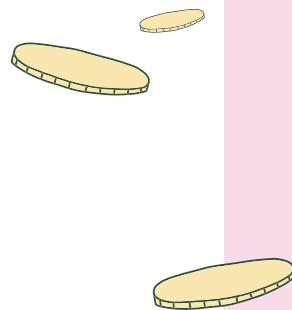
<https://yesverkosto.fi/yrittajyyskasvatuksen-kehittaminen/yrittajyyskasvatus-kunnan-elinvoimatekijana>

Nuorten sitouttaminen kunnan elinvoimatyöhön – Vinkkejä kunnan elinvoimajohdolle ja kuntapäätäjille

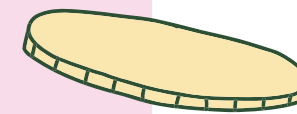
Kunnan elinvoimajohdon ja päättäjien läsnäolo nuorten parissa voi merkittävästi lisätä nuorten tietoutta paikallisista työ- ja yrittäjyysmahdollisuuksista sekä vahvistaa heidän osallisuuttaan kunnan kehittämisessä. Tämä auttaa sitouttamaan nuoria alueelle. Samalla nuorten innovatiivinen ajattelu ja uudet ideat voivat rikastuttaa kunnan kehitystyötä.

Nuorten tietouden lisääminen on yksi keskeinen yrittäjyyskasvatuksen toimenpide, jossa kunnan elinvoimajohdosta ja kuntatoimijat voivat olla mukana. Kerro kunnan ja maakunnan tulevaisuuden visioista ja kasvunäkymistä, ja avaa, mitä mahdollisuuksia ne tarjoavat nuorille. Esittele myös kunnan elinkeinorakenne: millaisia yrityksiä ja toimialoja alueellanne toimii ja millaisia mahdollisuuksia ne voivat tarjota nuorille.

Hankkeessa pilotoitiin kunnan elinkeino- ja kehitysyhtiöiden puheenvuoroja, joiden tarkoituksena oli lisätä nuorten tietämystä ja ymmärrystä niin paikallisesta kuin maakunnallisesta elinkeinoelämästä. Puheenvuorojen keskeisiä teemoja olivat kunnan ja Keski-Pohjanmaan tulevaisuuden näkymät (esimerkiksi "Kokkola kasvun tiellä"), alueen puhdassiirtymä ja energiamuros, tulevat investoinnit sekä maakunnan vahvan vientitoiminnan tarjoamat mahdollisuudet.

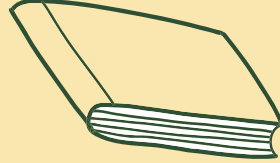

~~BUDJETTI
100 000€~~

BUDJETTI
1 000 000€

Vapaasti valittavat opinnot ja yritysvierailut tukemassa työelämäyhteistyötä

Valinnaiset opinnot

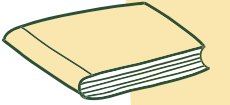
Yhtenä tehokkaana keinona lisätä työelämä- ja yrittäjyysosaamista koulussa tunnistettiin niiden sisällyttäminen osaksi valinnaisia opintoja. Hyötynä tässä nähdään erityisesti hyväksyty/hylätty arviointimenetelmä, pidempi oppituntiaikataulu sekä oppilaiden aito kiinnostus valitsemiaan valinnaisaineita kohtaan. Valinnaiset opinnot tarjoavat erinomaisen mahdollisuuden yhdistää yritys- ja työelämävierailut, sillä oppilas on jo valinnut aineen, joka vastaa hänen henkilökohtaisia kiinnostuksen kohteitaan. Tämä lisää motivaatiota ja sitoutumista. Esimerkiksi kuvallisen viestinnän opiskelija voi tutustua graafisen suunnittelijan työtehtäviin, mikä konkretisoi oppimista ja avaa näkyviä tulevaisuuden uravaihtoehtoihin ja parhaimmillaan vahvistaa uskoa omiin vahvuuksiin ja tulevaisuuden unelmiin.

Hankkeessa pilotoitiin Hakalahden yläkoulun (C1-valinnaisaine) 9. lk. ryhmien kanssa työelämä- ja yritys yhteistyötä osana valinnaisia opintoja, joissa toteutettiin vierailuita valinnaisaineiden teemoihin sopien. Esimerkiksi kuvallisen viestinnän valinnaisryhmä vieraili Solmu Designilla, vaativan matematiikan valinnaisryhmä Huldilla, kotitalouden valunnaisryhmä Opetusravintola Kokkolinnassa ja käsityön valinnaisryhmä Kokkolan kaupunginteatterin puvustamolla sekä PaaPiilla.

Yritysvierailut: Aito kosketus työelämään

Yritysvierailut ovat tehokkain tapa lisätä nuorten tietoutta paikallisesta työelämästä. Ne tarjoavat oppilaille ainutlaatuisen tilaisuuden tutustua aidosti työelämään, erilaisiin ammatteihin ja alan asiantuntijoihin. Nuoret kokevat vierailut parhaaksi ja aidoimmaksi tavaksi saada käsitys työelämästä ja yritysten toiminnasta, sillä ne antavat realistisen kuvan työympäristöistä ja uramahdollisuuksista.

Yritysvierailujen suunnittelu: Yritys - miten tarjota merkityksellinen kokemus?

Yritysvierailut vaativat aina aikaa ja resursseja, mutta ne jättävät oppilaille pysyvän muistijäljen yrityksestä ja sen tarjoamista tulevaisuuden mahdollisuuksista. Valitse esittelyyn työntekijöitä, jotka osaavat kattavasti, konkreettisesti ja ylpeydellä kertoa yrityksen toiminnasta ja alasta.

Mieti, kuinka paljon yritys on valmis käyttämään resursseja vierailuun, ja viesti siitä myös koululle. Vierailun sisältöä suunnitellessa kannattaa keskittyä seuraaviin asioihin:

- Mitä yritys myy ja miten tuotteet/palvelut valmistetaan?
- Ketkä yrityksessä työskentelevät: esitä eri ammatteja ja koulutustaustoja
- Näytä kuvia, videoita / työnäytteitä
- Vierailuun lisää arvoa, jos oppilaat pääsevät tutustumaan yrityksen tuotantotiloihin

TET-jaksot ja työelämäseminaarit: Yritykset tuomassa työelämän koululle

Nuorten mielestä yritysvierailut ovat aidoin ja kiinnostavin tapa tutustua työelämään ja sen osajiin. Kaikkien oppilasryhmien vierailujen järjestäminen ei kuitenkaan aina ole mahdollista, sillä se vaatii resursseja niin yrityksiltä kuin kouluilta. Yritykset osallistuvat kuitenkin mielellään työelämän tuomiseen kouluihin, mikä on usein käytännöllisempi ja molemmille osapuolille helpompi tapa toteuttaa yrittäjyyskasvatusta.

TET TALKS

Hankkeen aikana yläkouluilla järjestettiin erilaisia työelämäpäiviä, jotka tarjoavat joustavan tavan tuoda yritykset lähemmäksi nuoria. Työelämäpäivät voivat olla yhden oppitunnin mittaisia tai koko päivän kestäviä tapahtumia, kuten teemaseminaareja.

Yksi konkreettinen tapa lisätä työelämä- ja yrittäjyysosaamista on sisällyttää ne osaksi TET-harjoittelua. Hankkeessa pilotoitiin Lohtajan 8.lk kanssa mallia, jossa ennen TET-jaksoa pidettiin kaikille yhteinen työelämäseminaaripäivä. Nuoret kokivat tärkeäksi keskustella yleisesti työelämästä, siihen liittyvistä odotuksista ja epävarmuuksista ja pelisäännöistä jo ennen TET-jaksoa.

Lisäksi yleisiä työelämäseminaaripäiviä järjestettiin Kannuksen, Donnerskan, Kiviniityn, Hakalahden 8–9. lk. kanssa. Paneelikeskustelut, joiden teemat pohjautuvat nuorten kysymyksiin, tunnistettiin tehokkaaksi työkaluksi. Paneeleihin kutsuttiin eri alojen työelämän edustajia ja merkittäviä alueellisia työnantajia.

Esimerkkejä tavoista tuoda työelämää osaksi koulua:

- Paneelikeskustelut työelämän ja yritysmaailman edustajien kanssa
- Yritys- ja ammattiesittelyt
- Kunnan tai kaupungin elinvoimajohtajien puheenvuorot tulevaisuuden kasvunäkymistä
- Inspiroivat uratarinapuheenvuorot
- Konkreettiset tehtävänannot yrityksiltä: nuoret ratkaisemassa aitoja työelämän tehtäviä ja haasteita.

Koulutusorganisaatio – ja KIP-vierailut: Aitoja oppimisympäristöjä työelämä- ja yrittäjäyyskasvatukseen

Yhtenä tehokkaana tapana lisätä tietoa ja ymmärrystä nuorille Keski-Pohjanmaan tulevaisuuden näkymistä ja osaamistarpeista sekä teemoista, kuten kestävä kehitys, kiertotalous, kansainvälisyys ja viesti sekä puhdassiirtymä, olivat vierailut alueen koulutusorganisaatioihin ja Kokkola Industrial Parkiin (KIP). Hankkeen aikana pilotoitiin näitä vierailuja, joissa eri alojen asiantuntijat esittelivät niin eri ammatti- ja koulutusaloja kuin tutkimus- ja kehitystyötä sekä alueen tulevaisuuden kasvunäkymiä.

KIP – Monipuolinen kemianteollisuuden osaamiskeskittymä

Kokkola Industrial Park (KIP) on Pohjois-Euroopan suurin kemian- ja metallienjalostusteollisuuden ekosysteemi, jossa toimii useita kansainvälisiä huippuyrityksiä. Alueella on harjoitettu tehokasta kiertotaloutta jo 50 vuoden ajan.

KIP on erinomainen vierailukohde ja oppimiskokemus niin oppilasryhmille kuin opettajille. Vierailu laajentaa käsitystä suurteollisuuden merkityksestä sekä alueella toimivista yrityksistä ja niiden tuotannosta. Lisäksi se tarjoaa syvällistä tietoa teollisesta kiertotaloudesta ja Keski-Pohjanmaan kasvunäkymistä. Keski-Pohjanmaa on merkittävä vientialue Suomessa, ja sen keskeisenä osana toimii yksi maan suurimmista satamista, Kokkolan satama. Alue tunnetaan myös vahvasta logistiikkaosaamisestaan, joka mahdollistaa sujuvan tavaraliikenteen ja tukee tehokkaasti kansainvälistä kauppaa.

PORT TOWER

Oppilasvierailuita voi tiedustella KIP ry toiminnanjohtaja Kaisa Kaapolta.

Kaisa Kaapo
Kokkolan Suurteollisuusalueyhdistys ry
kaisa.kaapo@kip.fi
+358 50 059 8018

Oppilasvierailut Centria-ammattikorkeakoululle

Tervetuloa tutustumaan! Centria tarjoaa inspiroivia puheenvuoroja ja mahdollisuuden tutustua eri koulutusaloihin sekä tutkimus-, kehitys- ja innovaatio-osajien työtehtäviin ja osaamiseen.
<https://net.centria.fi/koulutus/opinto-ohjaajille/>

Nea Koivisto
nea.koivisto@centria.fi
+358 50 435 9046

centria
ammattikorkeakoulu

Oppilasvierailut Kokkolan yliopistokeskus Chydeniukselle & Keski-Pohjanmaan LUMA-keskus

Yliopistojen LUMA-keskus Suomi -verkoston tavoitteena tukea innostavaan ja motivoivaan matematiikan, ympäristöopin, luonnontieteiden, ohjelmoinnin ja teknologian opetukseen. Keski-Pohjanmaan LUMA-keskus on osa LUMA-keskus Suomi verkostoa ja teemme paikallisesti LUMA-yhteistyötä paikallisten organisaatioiden kanssa. Tule oppilasvierailulle työpajoihimme Keski-Pohjanmaan LUMA-keskuksen tiedeluokkiin tai kutsu meidät kouluvierailulle. Lainaamme myös välineitä tiede- ja teknologiakasvatukseen tueksi. Kauttamme järjestyvät myös Kokkolan yliopistokeskuksen luonnontieteiden ja teknologian asiantuntijoiden puheenvuorot.

Keski-Pohjanmaan LUMA-Keskus <https://luma.cinetcampus.fi/fi>
Pentti Impiö
+358 40 561 8281
pentti.impio@juu.fi

Vinkkejä työelämäyhteistyön kehittämiseen yrittäjyyskasvatuksessa: käytännön ohjeita opetuspalveluille

Kuka teidän koulullanne toimii yrittäjyyskasvatuksen ja työelämän yhteishenkilönä?

Työelämäyhteishenkilön nimeäminen koululle on suositeltavaa, ja hänen yhteystietonsa tulisi näkyä koulun verkkosivuilla. Tämä helpottaa työelämän edustajia löytämään oikean henkilön, johon ottaa yhteyttä. Esimerkiksi: *Minna Meikäläinen, yritys- ja työelämäkoordinaattori (yhteystiedot)*.

Viestintä ja verkostoituminen ovat työelämäyhteistyön kehittämisen perusta!

Usein koulu ja työelämä ”kulkevat eri rytmissä ja puhuen hieman eri kieltä”, ja suurin haaste piilee juuri viestinnässä. Siksi on tärkeää panostaa selkeään ja aktiiviseen viestintään, jotta molemmat osapuolet tulevat kuulluksi ja ymmärretyksi.

Ota rohkeasti ensimmäiset askeleet yhteistyön aloittamiseksi. Voit esimerkiksi aloittaa yhden yrityksen tai kontaktin kanssa ja kehittää yhteistyötä sitä syventäen. Työelämäyhteistyö kehittyy vähitellen, ja verkostojen rakentaminen vaatii aikaa ja aktiivisia kontakteja.

Yrittäjyyskasvatuksessa innostus tarttuu! Ota mukaan innostuneita henkilöitä ja hyödynnä jo olemassa olevia yrittäjyyskasvatuksen toimintamalleja. Kysy apua ja etsi tukea tarvittaessa myös koulun ulkopuolelta.

Hyödynnä alueen kehitysyhtiötä

Keski-Pohjanmaalla toimii kolme kehitysyhtiötä, joiden yrityskehittäjien tehtävänä on tukea yrityksiä kaikissa niiden elinkaaren vaiheissa. Kehitysyhtiöiden yrityskehittäjät tarjoavat maksutonta neuvontaa niin yrittäjiksi aikoville kuin jo toimiville yrityksille, ja he auttavat myös nuoria yrittäjyysasioissa. Kehitysyhtiöiden palvelut ovat helposti saatavilla:

YritysKannus: www.yrityskannus.fi

Kaustisen seutukunta: <https://kaustisenseutu.fi/yrittajille/palvelut-yrityksille/>

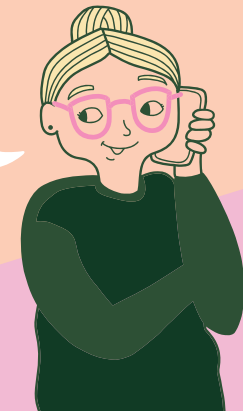
Kokkolanseudun Kehitys: www.kosek.fi

Yrityskehittäjät mukana yrittäjyyskasvatuksessa

Kehitysyhtiöiden yrityskehittäjillä on tärkeä ja keskeinen rooli yrittäjyyskasvatuksessa. Heidän osallistumisensa koulun toimintaan tuo työelämän ja yrittäjyyden lähemmäksi koulumaailmaa. Heidän keskeisenä roolinaan on tarjota yrittäjyyden asiantuntemustaan, innostaen nuoria niin näkemään yrittäjyyden mahdollisuuksia kuin auttamaan käytännönläheisesti, kun nuoret haaveilevat yrittäjyydestä ja kaipaavan konkreettista apua yritystoiminnan aloittamiseen.

Yrityskehittäjä voi osallistua oppitunnille kertomaan niin eri yritysmuodoista, yrityksen perustamisesta kuin sparraamalla oppilaiden yritysideoita. Lisäksi yrityskehittäjät voivat kertoa alueen ja Keski-Pohjanmaan tulevaisuuden kasvunäkymistä ja elinkeinoelämän kuulumisista. Yrityskehittäjän vierailu sopii osaksi mitä tahansa oppiainetta!

Olisiko teillä hetki aikaa keskustella yrittäjyyskasvatuksesta?

Kiitokset yhteistyöstä ja tuesta

Lämmin kiitos Keski-Pohjanmaan kuntien oppilaille, opetuspalveluille ja elinvoimajohdolle, alueen TKI koulutusorganisaatioille sekä elinkeino- ja yritys-elämän edustajille, jotka ovat aktiivisesti osallistuneet **Yrittäjyyskasvatuksella elinvoimaa Keski-Pohjanmaalle** -hankkeeseen ja antaneet arvokkaan panoksensa yrittäjyyskasvatuksen kehittämiseksi. Yhdessä on voitu edistää merkittävästi yrittäjyyskasvatusta Keski-Pohjanmaalla. Ilman eri toimijoiden sitoutumista ja yhteistyötä nämä hienot hanketulokset eivät olisi olleet mahdollisia.

Tavoitteenamme on jatkaa tätä arvokasta yhteistyötä myös tulevaisuudessa, luoden nuorille kasvualustan ja työelämävalmiuksia vahvistavan ympäristön. Näin voimme yhdessä edistää Keski-Pohjanmaan vetovoimaa ja pitovoimaa sekä varmistaa osaavan työvoiman saatavuuden, ja osaajat, joilla on tietoa vientimaakunnan kasvunäkymistä, energianmurroksesta, puhtaasta siirtymästä ekologisesti kestäväällä tavalla. Nämä yhdessä tuovat kasvua ja elinvoimaa koko maakunnalle.

- Apex Automation
- Best-Hall
- Billerud
- Clewor
- Ehta Group
- Faabelipaja
- Halpa-Halli
- Hietalahti & Pojat
- Huld
- Huusholli keittiöt
- Hycamite TCD Technologies
- Oilon
- Jetta-Talo
- Jukkola Systems
- Kaluste- ja saneeraustyö Hotakainen
- Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soite
- Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soite, Lestijokilaakson kotihoito ja yöpartio
- Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soite, Radiologian osasto
- Keski-Pohjanmaan Osuuspankki
- Kewatec
- KIP ry
- KIP Service
- Kipakka
- Kokkolan Energia
- Kokkolan kaupunginteatteri (puvustamo)
- Kongsberg Maritime Finland
- KPO
- Kuljetus Mäkelä
- LähiTapiola
- Mehiläinen
- NSA
- Öja Alu-Tank
- Opetusravintola Kokkolinna
- PaaPii
- Saaga Consulting
- Softwave
- Solmu Design
- Studio Frekvens
- TalousTaitaja
- Tetra Chemicals Europe
- Tmi Anniina Pesola
- Umicore
- Vaisala
- Visit Kokkola
- Yara Finland
- Centria ammattikorkeakoulu
- Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä, Kpedu
- Keski-Pohjanmaan LUMA-keskus
- Kokkolan Yliopistokeskus Chydenius
- Halsuan Yrittäjät
- Kaustisen seutukunta
- Keski-Pohjanmaan Yrittäjät
- Vetelin elinvoimajohto
- YritysKannus
- Target Circular -hanke
- Botnia Green Energy -hanke

KESKI-POHJANMAAN LIITTO
MELLERSTA ÖSTERBOTTENS FÖRBUND

KOSEK

Kokkola
Karleby

KANNUS

Veteli

Perhon kunta

TOHOLAMPI

KAUSTINEN

